

יוסף דעת

פירוש על הש"ס

מלוקט מתורת חכמים ראשונים ואחרונים

חקרי הלכות, עיונים, כללים וציונים

עניני מחשבה, חסידות ומוסר

שאלות ותשובות לסיכום סוגיות הגמרא

שמעות

בעריכת יוסף בן ארזה

**Dafyomi Advancement Forum
of Kollel Iyun Hadaf**

140-32 69 Ave.

Flushing, NY 11367 USA

Tel: (718) 520-0210

Fax: (603) 737-5728

email: info@dafyomi.co.il

www.dafyomi.co.il

**יוצא לאור בהשתתפות מכון עיון הדף
שע"י כולל עיון הדף**

ת.ד. 43087

הר נוף, ירושלים

טלפון : 651-5004 , 652-2633 (02)

פקס : 652-2633 (02)

דואר אלקטרוני : info@dafyomi.co.il

www.dafyomi.co.il

ליקט וערך : יוסף בן ארזה

חבר כולל עיון הדף

הר-נוף, ירושלים

© כל הזכויות שמורות

המעוניינים להימנות על החוברת לקבלו בדואר רגיל יפנו אל :

בן ארזה, רחוב הרב משקלוב 6, הר נוף, ירושלים 95402

טל : 8128-651 (02), דואר אלקטרוני YOSEFDAAS@DAFYOMI.CO.IL

מחיר חוברת בודדת : 9 ש"ח (בערך \$2.2) לא כולל דמי משלוח

מסכת שבועות

תוכן הסוגיות (והמסתעף)

ב — ארבעה דברים החלוקים ל'שתים שהן ארבע' * חילוקי הכפרה של טומאת מקדש וקדשיו; שעירי חטאות של ציבור — על מה הם מכפרים. שיטות התנאים * (פסיקת הלכה במחלוקת שאינה למעשה) * (שעיר-ראש-חדש בראש השנה) * (שינוי הקרבן מיודו, בחטאת-יחיד ובחטאת-ציבור) * טעם למיקומה של המסכת לאחר מכות * (דיני פאת הראש — גזיזה במספרים, מלקט ורהיטני, סירוק פאות הראש) * (ענין טומאת מקדש וקדשיו באומות העולם; אוה"ע וחג הסוכות).

ג — סידור דברי משנתנו; פירוש 'שתים שהן ארבע'; משא ומתן בבאור שיטת תנא דמתניתין * (בין 'פאת ראשכם' ל'פאת שדך') * לאו שאין בו מעשה — לענין מלקות.

ד — המשך המו"מ בבאור שיטת משנתנו * שתי משניות סתמיות הסותרות זו לזו * (קציצת צרעת במראה טהור) * חיוב קרבן בטומאת מקדש וקדשיו בהעלם קדש ומקדש — שיטות ומקורות * שיטות התנאים בדרשות התורה, ב'כלל ופרט' או ב'ריבוי ומיעוט'.

ה — שתי כללות הסמוכות זה לזה * ידיעה בתחילה לחיוב קרבן עולה ויורד בטומאת מקדש וקדשיו; 'ידיעת בית רבו' * (איסור סוטה כשהבעל אינו יודע כלל שהיא נאסרת עליו בזנות) * (על לימוד הלכות לבנות) * פירוש יציאות השבת שתיים שהן ארבע * דירוג מראות הנגעים הטמאים; סיווגם וחלוקתן לקבוצות.

ו — מראות נגעים — תארם דירוגם והצטרפותם זה לזה * 'בהרת' 'שאת' 'ספחת' * (מראה לבן — עמוק) * אבות ותולדות בנגעים * שבור מלכא וקיסר רומי * פרשת קרבן 'עולה ויורד' בטומאת מקדש וקדשיו — מקורות וילפותות * (צרעת ורכילות — פרפרת).

ז — פרשת קרבן 'עולה ויורד'... — המשך * (בין 'גילוי מילתא' ל'גזרה שוה') * שעיר הנעשה בפנים, על מה הוא מכפר — מקורות וילפותות * (לימוד מסכת שבועות — סגולה לירידת גשמים).

ח — שעיר הנעשה בפנים — המשך * 'טומאות' שחילקן הכתוב בקרבנותיהן משאר כל טומאות * (משמעות 'וכפר על הקדש') * (הקרבת קרבנות נאכלים בערב יוהכ"פ) * 'מפשעיהם לכל חטאתם' * 'אחת' ו'אחת בשנה' * (עיכוב שעיר הפנימי ושעיר המשתלח זה את זה; עיכוב שעיר הפנימי את שעיר החיצון).

ט — שעיר חיצון דיום הכיפורים, שעירי רגלים וראשי חדשים — כפרתם. שיטות ומקורות * (חיוב כפרה על חטא שאינו ידוע ולא יידוע) * 'חטאת לה' * (כפרה על מיעוט הירח — ענינים; החסרון שבישראל — ממדת המלכות; ר"ח — זמן המסוגל לתשובה).

י — כפרת השעירים — שיטות ומקורות. המשך * אין למדין מן הלמד בקדשים * ראש חדש איקרי מועד * פדיון תמידים שלא הוצרכו לציבור ומותר הקטורת * (ביקור ממום טרם הקדשת הבהמה) * (טומאת מקדש וקדשיו — ענינים).

יא — קדושת קטורת; פסלותה במגע טבול-יום ובלינה * (פסול לינה — 'עיבור צורה') * 'לב בית-דין מתנה עליהן' * הקדיש זכר לדמיו * הטאות פנימיות שאבדו והפריש אחרים תחתיהם, ונמצאו * אפשרויות פדיון בפרה אדומה * (השתמשות בבימה ובחפצי הקדש של ביהכנ"ס).

יב — תמידין ושעירי ציבור שנשארו * קיץ המזבח * אין מקייצין בעולת העוף * 'קרבנות ציבור — סכין מושכתן' * כפרת שעיר הפנימי דיוהכ"פ — על 'פשע' ו'חטא' * כפרת שעיר המשתלח.

יג — חילוקי כפרה: תשובה, יוהכ"פ ושעיר המשתלח, מיתה — לעבירות השונות * ('זאת מצותו הפר') * (תשובה חלקית) * (איסור אכילה ביוהכ"פ — תלוי בהנאת גרונו או מעיו) * כפרת שעיר המשתלח ופרו של אהרן, לישראל ולכהנים (ללויים ולכהנות) * (חרטה ללא עזיבת החטא; חילוק בין 'קלות' ו'חמורות' לענין כפרת שעיר המשתלח; מצות התשובה וכפרת החטא; מיתה מכפרת; כפרת עוון דיומא) * (כפרת יוהכ"פ. ענינים).

יד — פרו של אהרן — על מה הוא מכפר ומשל מי הוא בא * שני וידויים שעל הפר * ידיעות הטומאה וההעלמות — לענין חיוב קרבן עולה ויורד. שיטות וחילוקי דינים * ('טעה בדבר מצוה' לענין אכילת קדש בטומאה) * נביא ואורים-ותומים לתוספת העיר והעזרות.

טו — קידוש כלי שרת — במשכן ולדורות * 'מי איכא חשיבותא כלפי שמיא' * סדר קידוש העיר והעזרות * אין בנין בית המקדש דוחה יום טוב; אין בונין בלילה * האם יו"ט קרוי 'שבת' * סדר התהלכה בקידוש העיר והעזרות * דין שתי החלות של תודה בקידוש העיר * (שישים תיבות) * ריפוי והגנה ע"י דברי תורה * (קריאת שמע לתלמיד-חכם) * (נתינת דברי-תורה כתובים, תחת מראשותיו של חולה) * ('זכן תעשו' — לדורות).

טז — הדברים הנצרכים והמעכבים בקידוש העיר והעזרות * (לשון 'תני' שמשמעותו פירוש ולא תיקון הגרסא) * קדושה ראשונה — האם קידשה לעתיד לבוא (שיטות הראשונים ומסקנת ההלכה; בא"י, ערי חומה, ירושלים ומקדש) * שני ביצעין שבהר המשחה * 'שמעתי שמקריבין אע"פ שאין בית...'; (הקרבת קרבנות בזמן הזה) * ערי חומה שמימות יהושע — האם הם בקדושתם * (כיצד מקדשים את ערי א"י) * חיוב ביאת מקדש לנטמא בעזרה * 'משכן' ו'מקדש' (ענינים) * נטמא בפנים והשתחוה * שיעור שהייה בכדי השתחויה * 'קידה' 'כריעה' 'השתחויה'.

יז — ספקות בהלכות 'שהייה' בטומאת מקדש ובנוזר בקבר * יציאה בדרך ארוכה ובדרך קצרה לנטמא במקדש * זר שהיפך בצינורא במקדש * ביאה שלא כדרך — לענין טומאת מקדש ולנכנס לבית המנוגע * 'עשה' ו'לא תעשה' במקדש ובגדה * (חיוב קרבן בנטמא בש"ת ולא הגידתו).

יח — חיובי חטאת בנדה, בכניסה ובפרישה * היה משמש עם הטהורה ואמרה לו נטמאתי * (בגדר 'וסתות דרבנן'; חיוב קרבן כאשר נהג כפי הדין, ונכשל) * משמש מת בעריות * 'לא תקרב' — לא תפרוש * פרישה סמוך לווסת * שזר ועונש באיסורי גדה ובהבדלה על היין * חיוב חטאת בטומאת מקדש ובשאר חטאים בידיעה כללית שנשטא / שחטא ללא ידיעת הטומאה / החטא המסוים.

יט — 'כל פרשה שנאמרה ונשנית... * העלם מקדש והעלם טומאה * 'מקצת ידיעה' ו'ידיעת ספק' לענין טומאת מקדש ולענין שאר חטאות ובאשם תלוי * (דין 'שני שבילין' ברה"ר וברה"י — לענין חיוב ביאת מקדש) * ידיעה בתחילה בטומאת מקדש וקדשיו * ('אמר ריש לקיש: כאן שנה רבי...') * שבועות ביטוי שתיים שהן ארבע * לשונות שבועה: 'שאוכל' 'שלא אוכל' 'לא שבועה שלא אוכל' * (נשבע 'שלא אוכל' ובדעתו עד זמן מסוים) * (דין 'חצי שיעור' בשבועה) * (חומר ענין השבועה, ואפילו באמת).

כ — (הפועל 'סרב' בדרז"ל) * (נאמנות הנשבע לומר נתקלתי בלשוני) * לשונות שבועה 'מבטא' ו'איסור' * מתפס בשבועה * 'עד שידור בדבר הנדור' * (מנהג תענית ביום פטירת הורה או רב) * אזהרות לשבועה שלשעבר ושלחבא ולקונמות * (אזהרת 'לא יחל' בשבועה, ומלקות עליה) * 'שוא' ו'שקר' שבעשרת הדברות * 'זכור' ו'שמור' בדיבור אחד.

כא — הגדרות שבועת 'שוא' ו'שקר', אזהרותיהן ועונשיהן * (לאוין שאין בהם מעשה ולוקים עליהם) * (צמצום ודיוק הזמן לענין 'התראת ספק') * שיעור אכילה המנימלי המחייב בשבועת שקר ובכל התורה * (שיעור המנימלי של לשון 'אכילה' בשבועה) * (שיטת ר' שמעון בכל שהוא שאינו בעין) * נשבע שלא לאכול דברים האסורים * (שבועת שוא — ענינים).

כב — חיובי אכילה בפחות מכזית * היכן מצינו מִדְבָר ומביא קרבן * שיעור חיוב בקונמות * צירוף שני קונמות או שתי שבועות לשיעור חיוב * מעילה בקונמות * אכילת דברים שאינם אכילים — לענין שבועה * נשבע שלא לאכול עפר / חרצן — שיעור חיוב * שבועה שלא לאכול דברים האסורים באכילה * (דין 'כולל' מאותה חתיכה עצמה) * (שבועה על איסור שאינו מפורש בתורה) * (נזיר שאכל שלא כדרך אכילה) * (שבועה שלא אוכל' — חילוקי דינים * שתיה בכלל אכילה * 'מושבע ועומד מהר סיני' — ענינים).

כג — שתיה בכלל אכילה — מקור והוכחות * 'אניגרון' — במעשר-שני (ובשביעית) * הנשבע ואוסר על עצמו ממינים שונים (או פעולות חלוקות), ועבר — מתי חייב אחת ומתי חייב על כל מין ומין * (שבועה שלא אוכל' ואכל דברים האסורים באכילה).

כד — חלות איסור / שבועה, על איסור / שבועה, 'כולל' * (נשבע כנגד דין תורה, 'כולל') * שבועה שאינה ב'לאו' ו'הן' * 'קונם דבר פלוני אם אכלתי' ואכל דבר איסור * בין 'איסור מוסיף' ל'איסור כולל' * אפשרויות חיוב כמה קרבנות על אכילה אחת.

כה — שבועה על דברים של אחרים, ('אתן לפלוני'); על דבר שאין בו ממש; על דבר מצוה * (איסור מניעת צדקה כשאין העני מבקש) * (נשבע על מצוה שאינה מוטלת עליו בחיוב) * (נשבע שלא יאכל שבעה

ימים) * חיוב קרבן בשבועה דלשעבר * שבועה שאינה בלהבא * שבועה שאינה בלאו והן (לענין קרבן ולענין מלקות) * (חיוב תפלין מן התורה — בכל עת או פעם ביום) * שבועה שאני יודע לך עדות * למה הוצאה שבועת העדות מכלל שבועת ביטוי * 'שבועה שאיני יודע לך עדות' — האם יש בה חיוב מצד שבועת ביטוי * דבר שהיה בכלל ויצא לידון בדבר החדש.

כו — שיטות דרישת התורה — בכלל ופרט או ברבוי ומיעוט * חיוב קרבן בשבועה דלשעבר * 'האדם בשבועה' — פרט לאנוס * העלם שבועה, העלם חפץ, העלם זה וזה * שגת-קרבן (ושגת-לאו) בשבועת ביטוי ובכל התורה * נשבע על ככר ומסתכן עליה או מצטער עליה ואכלה בשוגג * גמר בלבו — צריך שיוציא בשפתיו * גמר בלבו לדבר מסוים והוציא בשפתיו דבר אחר, או דבר סתום * גמר בלבו — מועיל בתרומה וקדשים * (דיבר במקום שמועילה מחשבה — האם חל הדבר גם מצד המחשבה) * (גדר חלות ההקדש במחשבה).

כז — הנשבע לבטל או לקיים את המצוה * 'להרע או להטיב' — בדבר הרשות * (חלות שבועה כנגד איסור שאינו מפורש בתורה; איסור חבלה בעצמו; חלות שבועה כנגד איסור דרבנן) * שבועה על שבועה — פרטי הלכות * (משמעות ו' החיבור בלשון בני אדם).

כח — שאלה על שבועה לאחר שעבר עליה; שאלה על פחות מכזית; שאלה על נזירות לאחר סיומה * 'שבועה שלא אוכל ככר זו אם אוכל זו' — חילוקי הדינים * נדרי שגגות * חילוקי דינים בשבועה על שבועה: שבועת דלשעבר; תשע ועשר; עשר ותשע; תאנים-וענבים ותאנים; תאנים ותאנים-וענבים * (על משמעות 'אם' בתנאים).

כט — שבועות שוא לסוגיהן * אחר פיו או אחר דעתו * שבועה על דעת בית דין המשביעים ועל דעת המקום * השבעת משה את ישראל * שבועת ביטוי — אצל מי היא נוהגת והיכן, מפי עצמו ומפי אחרים * כל העונה אמן אחר שבועה, כמוציא שבועה מפי * שבועת העדות שלא בפני ב"ד.

ל — דין שבועת העדות, במי היא נוהגת והיכן; (ובעדות שהאשה כשרה לה) * 'ועמדו שני האנשים' — ולא נשים * (מסירת טענות וייצוג בב"ד ע"י אדם אחר — 'אנטלר') * דיני עמידת בעלי הדינים והעדים — כששניהם יושבים; בגמר דין; בתלמידי חכמים; (בזמן הזה) * 'בצדק תשפט עמיתך' (בבינוני, בצדיק וברשע) * הידור הדיינים לבעל-דין תלמיד-חכם ולאשת חבר * (קימה בפני חכם כשהוא נשאר עומד; קימה בפני אשת חבר) * תלמיד-חכם היודע עדות, האם חייב להעיד בפני ב"ד הקטן ממנו * (דחית איסורין משום 'כבוד הבריות'; ולזול בכבודו כדי למנוע איסור גזל או שבועת שקר של חברו) * 'עשה' דכבוד התורה עדיף * 'מדבר שקר תרחק' — הוראות והנהגות.

לא — 'מדבר שקר תרחק' — המשך; מיני רמאות הנראים לכאורה ככשרים, ואסרתן תורה; אמירת שקר לצורך גילוי האמת; הנהגות הדיינים והדיונים בב"ד * 'לא תשא' — לא תשיא (וכיו"ב) * 'ואשר לא טוב עשה בתוך עמיו' * פסולי עדות שמדרבנן — האם חייבים קרבן שבועה; (תפיסה בעדויות הפסולים מדרבנן; קרבן-שבועה בעדות המועילה רק לענין תפיסה) * דון מינה ומינה; דון מינה ואוקי באתרא * שבועת העדות מפי עצמו ושבועת הפקדון מפי אחרים * שבועת העדות בשוגג * פרטי הלכות בכפירה ובשבועה המחייבת.

לב — דיני חיוב קרבן שבועת העדות — תביעת 'בואו והעידוני'; מקום הכפירה והשבועה; כפירת שני העדים בבת אחת ובזה אחר זה; בעד אחד; בעדי סוטה; בעד מיתה; כפר אחד והודה אחד; בשתי כתי עדים * ('גורם דגורם' בניזקין) * (אשה האומרת שעד אחד העיד לה שמת בעלה, והעד כופר בעדותו זו) * (דרוש ורמז בפרשת שבועת העדות).

לג — תביעות חלוקות או מינים מחולקים — לענין חילוק חיובי קרבן שבועת העדות * משביע עדי קנס * (מודה בקנס שאינו מחייב עצמו בכלום בהודאתו) * כפירת עדות שאינה של ממון (ועדות בנושא אחר שיש בה גם נפקותא ממונית) * כפירת עדות לבא בהרשאה * מקור ההלכה של הצורך בכפירת ממון לחיוב קרבן שבועת העדות.

לד — כפירת ממון — המשך הילפותות לשיטות התנאים * עדות ראייה ללא ידיעה וידיעה ללא ראייה, ודין אומדנא — בממון בקנס ובנפשות * 'הוחזק כפרן' * השוואת שבועת הפקדון למעילה או לשבועת העדות * מזיד בשבועת העדות ובשבועת הפקדון.

לה — פרטי דינים בחיוב קרבן שבועת העדות — זכות ממון ממשית; עדות עתידית; יחוד העדים וכשרותם; תביעת פיו * לשונות השבעה * שמות וכינויים לענין שבועה וקללה * שמות נמחקים ושאנים נמחקים * קדושת הנטפל לשם * התחיל לכתוב שם ולא גמרו * שמות קודש וחול במקרא * (האם שייך שם הוי' שאינו קדש) * ('שלמה' שבשיר השירים — דינים וענינים) * (פרטי דינים בקדושת שמות ודיני מחיקה) * שם וכינוי בשבועת האלה שבסוטה ובשבועת העדות * (הכנסת אורחים וקבלת פני שכינה).

לו — משמעויות 'ארור' * משמעויות 'אמן' (ענית 'אמן' על ברכה ואיחול) * 'לאו לאו' 'הן הן' — כשבועה * (שם בשבועה) * דיני קללה בכינוי * (איסורי קללת עצמו וקללת חברו — גדרם) * (אכילת מאכלים המזיקים לגוף) * 'אמר ליה: פנה' (קריאת פרשת התוכחה) * מכלל לאו אתה שומע הן * (ענין פרשת 'שמיעת קול') * עיקרי דינים בשבועת הפקדון * (תביעת דמי קרקע ודמי עבד — לענין קרבן שבועה; מודה בקנס של עבד — האם חייב לשלם דמיו) * (זדון שבועת הפקדון ניתן לכפרה, שלא כזדון שבועת ביטוי).

לז — שבועת הפקדון בזדון והתראה (שבועת ביטוי בהתראה למלקות, עם שגגת קרבן או שגגת כרת) * ('קלב"מ' בחיוב כפרה; בשני עונשים שמתחייב בהם מעיקר הדין ולא בהזדמן) * (זכות אחד מן השותפין בתביעת כל החוב) * הכופר בממון שיש עליו עדים * הכופר במלוה בשטר או בקרקעות ובעבדים * משביע עדי קרקע.

לח — לשונות שבועה כוללת ושבועות פרטניות, בתביעות של כמה אנשים * (צירוף גזילות של חצאי פרוטות וכדו') * כפירת תביעת אונס ומפתה * (סגנון 'תני ר' חייא' בסיכום מספרי; 'בצדק כל אמרי פי') * עיקרי דינים בשבועת הדיינים * (נאמנות אדם לומר שטעה בטענתו הראשונה) * כיצד מתבצעת שבועת הדיינים * (מקור דין נקיטת חפץ) * (שבועת הדיינים בזמננו).

לט — חומר עוון שבועה * שבועה בלשון הקדש או בשאר לשונות * עונש למשפחת החוטא ולשאר אנשים הסובבים — בשבועה ובשאר עבירות * עונש למשביע * (חומר השבועה — אפילו על אמת) * (הימנעות ממעשה התר משום גרימה לאדם אחר לעשות איסור) * טענה כפירה והודאה — שיעורם המנימלי * 'כסף או כלים' * תביעת 'כסף' — מטבע דוקא או שווי ערך.

מ — הודאה ממין הטענה — חילוקי דינים * שבועת 'עד אחד' בשה פרוטה * (שבועת עד אחד בטענת 'שמא') * (דין 'שתי כסף' בשבועת השומרין, בשבועת הנוטלין ובשבועת היסת) * טענו חטים והודה לו בשעורים; טענו חטים ושעורים והודה לו באחד מהם * טענו שני מחטים והודה לו באחד * שבועת 'היסת' בכופר הכל * (חינוך לאמת; לשון 'בחי').

מא — בין שבועה דאורייתא לשבועה דרבנן — הפיכת השבועה על שכנגדו; ירידה לנכסי אדם הנמנע מלהשבע (ובשאר זכויות ממוניות שמדרבנן; בזמן הזה); החשוד על השבועה * (גלגול שבועה בשבועת היפוך) * המלוה חברו בעדים; 'אל תפרעני אלא בעדים (אלו)' — חילוקי דינים * (התנאה לאחר מתן ההלואה, לפרוע בפני עדים) * 'כל האומר לא לוייתי כאומר לא פרעתי' * אימתי אדם 'מוחזק כפרן' ע"י טענות שקריות * 'כל מילתא דלא רמיא עליה דאינש — לאו אדעתיה'.

מב — 'הוחזק כפרן' — המשך * לווה שפרע למלוה, וטוען המלוה שהתשלום היה עבור חוב אחר שהיה חייב לו (או שנתן לו מתנה) * חילוקי דינים בלווה שנתן נאמנות למלוה בטענותיו * שבועה על טענות קטן ועל טענת בנים הבאים מכח אביהם * (אדם המפגר בשכלו — חיובו במצוות ובעונשין) * שבועה לנפרע מנכסי יתומים ומנכסי הקדש * קרקעות, עבדים, שטרות, הקדשות — לענין חיוב שבועה, כפל, וחיובי שומרין.

מג — מיעוט קרקעות-עבדים-ושטרות מדיני שומרין * ענבים עומדות להבצר — האם דינם כקרקע * פרטי הלכות בדין דבר שבמדה ובמשקל ובמנין לענין שבועת מודה-במקצת * המלוה על המשכון ואבד — דיני השבועה * משכון שאבד, וערכו פחות מערך ההלואה (גדר ענין ה'משכון') * אחריות המלוה על המשכון שקיבל.

מד — דיני משכון שאבד (המשך) * (רבית דברים) * שומר אבידה — דינו * (הטיפול במשכון ובפקדון — האם נחשב כעסק מצוה) * המלוה על המשכון — האם השביעית משמטת * אלו נשבעין ונוטלין * (דין החשוד על השבועה — מדאורייתא או מדרבנן; גדר חיוב שבועה).

מה — הנשבעין ונוטלין (המשך) * (עד המסייע, האם פוטר משבועה) * שותפין שחלקו — אין יכול להשביעו * תקנת שבועת השכיר — טעמה וחילוקי דיניה * 'מיגו' להיפטר משבועת השומרין (מיגו הדעה, ולאפטורי בשבועה; למהות דין 'מיגו') * 'וישם דוד את הדברים האלה בלבבו'.

מו — דין השכיר, האומן ובעל הבית — בויכוח על גובה התשלום שנקבע, ועל פרעונו * תקנת שבועת הנגזל, וטענות ומענות על המוחזק במטלטלין אם לקוחים הם בידי או שאולים או גנובים * תקנת שבועת הנחבל — כיצד * דין החשוד על שבועת שוא ושקר — לענין שבועת הדיינין.